

Szüreti népszokások

Különféle, szebbnél-szebb népszokások teszik jellegzetessé a szüretet, amely a földművelő népnek igazi ünnepe.

Élénken és szép népszokások között folyik le a szüret Cserháton és vidékén. Víg dalok közben leszedik a szőlőt, kicsomaszolják és hordókba szűrik. A szüret bevégeztével kezdetét veszi a szüreti ünnepség. Tarka néptömeg között a vincellér áll cifra kalapban, jobb karján többszínű szőlőkből font koszorú ékeskedik, balkezében szőlővel díszített botot tart. Népdalokat énekelve lefelé indul a hegyről a borház felé, ahova a szüretelők is elkísérik. Ott már felhangzott a cigányzene és nagy mulatság van készülőben. A borház, néhol présház előtt megáll a csapat, a vincellér leveszi süvegjét. Megáll a háznép előtt és rövid beszéddel üdvözli őket. A koszorút a háziasszonynak, a botot a ház urának nyújtja át, akik erre a szüretelőket meghívják egy kis szüreti mulatságra. A cigány előveszi hegedűjét, a cimbalmos letelepszik cimbalma mellé s megkezdődik a tánc. A szüretelők szaporán járkák a csárdást s a mulatság ritkán ér véget aznap. Vacsora után kiülnek a tűz mellé, mely az egész éjjelen keresztül pattog.

A Cserhátvidékről menjünk át a Hegyalja szőlőhegyeire. Itt mindig kedélyes hangulatban, vidáman folyik a szüret, ha — van mit szüretelni. Nem igen akadunk présházra, ahol ne volna szüreti mulatság. Ha más nem, úgy legalább egy dudás fújja el Észak-Magyarország kedvelt nótáját, a *pozabniki pozalaht* s a felvidéki tótságnak ezt az egyszerű énekét és a szüretelők örömjongását hallva, nem is gondolunk arra, hogy temetőben vagyunk, melyben egy nemzet gazdagsága várja feltámadását.

Széles jókedvvel találkozunk mindenfelé, mely az idő előrehaladtával csak élénkül. Amikor alkonyodik, tüzet gyújtanak s a szüretelők a köré telepednek. Távolabb tűzijátékkal bajlódik néhány atyafi, mely sehogy sem akar sikerülni. A szőlősgazdának nagy gerezdekből koszorút fonnak a szüretelők, van ebben dinka és góhér, találkozik elvértve néhány szál megkésett mezei virág is. Két fehérruhás leány egy cifra rúdon vállára veszi s cigányok és szüretelők kíséretében végigjárja az utcákat. A jó ismerősök házáinál meg-megállnak, eléneklenek egy-két nótát, miközben a legények óborral, vagy ha más nincs, tavalyival kínálják meg a háznépét. Hazaérve, a tornácon szögre függesztik a szőlőkoszorút és folytatják a félbeszakított mulatságot, mely a hajnali órákig eltart.

Vidám mulatságok között zajlik le a szüret Somlón. Veszprém vármegyének ez a szép szőlőhegye a devecseri járásban van. Szüret idejében nagy csoportokban lepik el a szüretelők

s olybá tűnik, mintha tábor szállta volna meg. Óriási zivaj hallatszik minden oldalról, a vincellér úgy dongatja abroncsoló sulykával a hordókat, hogy a fővárosi ember ágyúdörgésnek hiszi. A szedők, szüreti dalokat énekelve, leszedik a szőlőt s átadják a csomaszolóknak. Itt-ott felhangzik a Vörösmarthy Mihály kedvenc nótája, a már elfelejtett »*Bort ittam én, boros vagyok*« , régmúlt idők hangulatát varázsolva vissza. Mindenfelé éneklő csoportokat látunk.

Egyet a szedők nótáját, ideiktatunk a sok ezer közül:

Szedjük azt a csókadinkát,

Azt a borbő kékkadarkát,

Hadd teljék a puttyonyom!

Ki elsőnek végzi rendét

És feldönti lelt edényét,

Azt megcsókolom!

A csöbörösök jól felpálinkázva cipelik a megtelt csöböröket. Felhangzik a cigányzene, közbe eldurran a puska, kísérve száz meg száz torok kurjantásától. Dicsérik a hegy borát, el-elmondogatják, hogy »*somlói bor az öregek teteje*«, betűzgetik a várromokba vésett neveket, rég porladó szerelmesek emléksorait. Alkonyattájban kigyúlnak a pásztortüzek, a csillagos eget varázsolva a földre, melyet nemsokára már hó fog takarni.

Forrás: Magyar Földmívelő 1905. 8. évfolyam 41. szám 324-325.

Szüreti népszokások

Írta: Réső Ensel Sándor

2020. szeptember 18. péntek, 00:00 -

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MagyarFoldmuvelo_1905/?query=n%C3%A9pszok%C3%A1s&pg=323&layout=s